

Vlaams
Parlement

vergadering **C97 – FIN5**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

van 29 januari 2013

INHOUD

Interpellatie van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de hoog oplopende budgettaire lasten voor de Vlaamse begroting door de verkoop van gronden en installaties van de VMM aan nv Aquafin

- 41 (2012-2013)

3

■

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy**Interpellatie van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de hoog oplopende budgettaire lasten voor de Vlaamse begroting door de verkoop van gronden en installaties van de VMM aan nv Aquafin - 41 (2012-2013)**

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, minister, collega's, de Vlaamse Regering besloot bij de opmaak van het regeerakkoord om een begrotingsevenwicht na te streven vanaf 2011 tot het einde van deze legislatuur. Er zouden dus geen overschotten worden geboekt voor de schuldafbouw. In het kader van dit begrotingstraject besliste de regering om onder andere gronden en installaties van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) te verkopen aan de nv Aquafin.

De VMM is een Intern Verzelfstandigd Agentschap (IVA) binnen het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE). Begrotingsmatig behoort dit dus tot de begroting van de Vlaamse overheid. Als de VMM gronden verkoopt, levert dit een opbrengst op voor de Vlaamse begroting. Die verkoop gaat naar Aquafin, waarvan de Vlaamse Regering via de Vlaamse Milieuholding (VMH), nog een ander vehikel, weliswaar voor 100 procent eigenaar is, maar die buiten die begroting valt. Daardoor leidt de aankoop door Aquafin van die gronden niet tot een uitgave in de Vlaamse begroting. Dus levert de transactie van die gronden een eenmalige opbrengst op voor de Vlaamse begroting.

Initieel was het de bedoeling om alleen maar gronden te verkopen in 2010 en 2011, voor een bedrag van 357,9 miljoen euro. Het Rekenhof was hierover van bij de start zeer kritisch. Het gaat over de verkoop van gronden en rioolwaterzuiveringsinstallaties van de VMM aan Aquafin. Het Rekenhof zei onder meer dat op die manier lasten naar de toekomst werden verschoven, dat er zelfs extra financieringslasten zouden worden veroorzaakt, dat de belastingbetaler nogmaals moest betalen voor gronden en installaties die hij in het verleden al had betaald, toen de VMM die gronden vergaarde, en dat dit absoluut niet thuishoort in goed beheer van de openbare financiën.

Wij kregen aansluitend de lijst met de te verkopen gronden en installaties. Ook de Inspectie van Financiën vond dat dit niet strookte met goed budgettair beheer.

Voorzitter, de kritieken van het Rekenhof bevatten geen cijfers. Het Rekenhof had een principieel bezwaar. Maar via een reeks van schriftelijke vragen zijn we er dan toch in geslaagd om die hele financieringsconstructie in kaart te brengen, inclusief de precieze cijfers.

Hoewel het oorspronkelijk alleen voor 2010 en 2011 gepland was, is het toch ook interessant om weten dat die verkopen ook hebben plaatsgevonden in 2012, en zelfs dit jaar, 2013, gaat dit nog steeds verder. Er zijn weer een nieuwe verkoop en een nieuwe transfer gepland. Er moest ook nog een kleine wijziging van de financieringsmix gebeuren, ik kom daar straks nog op terug. Het was initieel de bedoeling dat Aquafin 100 miljoen euro van de eigen middelen zou gebruiken en de rest zou lenen. Maar Aquafin had die middelen niet en dus werd beslist om via de VMH 100 miljoen euro kapitaalsverhoging van Aquafin door te storten. De volstorting van dat kapitaal bedroeg 50 miljoen euro in 2010, maar dit werd door het Instituut van de Nationale Rekeningen (INR) geherklasseerd, waardoor het in de begroting terecht kwam. Dus werd in 2011 slechts voor 12,5 miljoen euro volgestort. Er werd dus in totaal een kapitaalsverhoging van 62,5 miljoen euro doorgevoerd.

Ik kreeg dan geactualiseerde cijfers, ook voor 2013. De opbrengst van de gronden is goed voor omgerekend ongeveer 360 miljoen euro. Daar komen registratierechten bij, waardoor de bruto opbrengst 395,8 miljoen euro zou zijn. Maar Aquafin had onvoldoende middelen. Het Vlaamse Gewest moest een kapitaalsverhoging doorvoeren van 62,5 miljoen euro. Dit werd geherklasseerd omdat het INR van mening was dat dit niet ESR-neutraal was. Daardoor

kwam die 62,5 miljoen euro – 50 miljoen euro in 2010 en 12,5 miljoen euro in 2011 – plots wel als uitgave in de begroting terecht, waardoor de opbrengst verminderde. De netto opbrengst – en dat is het getal dat we bij deze hele constructie gedurende de afgelopen vier jaar moeten onthouden – is dus 333,3 miljoen euro.

Collega's, de redenering waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen bruto en netto opbrengst wordt ook onderschreven door minister Schauvliege in het antwoord 446 van 6 april 2012. Netto is er dus – na de kapitaalsinbreng, die ook moet worden terugbetaald – 333,3 miljoen euro.

Wat staat er nu tegenover die budgettaire kost? Aquafin wordt door deze transactie geconfronteerd met hogere investeringskosten. Ze moeten die gronden overkopen, oorspronkelijk voor 395 miljoen euro. Ze moeten dat financieren met eigen middelen maar natuurlijk ook met vreemd vermogen, met leningen. Zo konden ze die hele operatie doorfactureren aan de drinkwatermaatschappij. Die lening moet natuurlijk worden afbetaald, en dus stuurt Aquafin de factuur door naar de drinkwatermaatschappij. In die factuur zitten de investeringskosten, de rentelasten op het vreemd vermogen, de vaste kosten van het hoofdkantoor en ook een vergoeding op het eigen vermogen.

Na opnieuw een reeks van schriftelijke vragen zijn we erachter gekomen wat uiteindelijk de totale kost is over de hele afbetalingsperiode van 2010 tot 2033. Die lening wordt gespreid over twintig jaar. Dat bedrag was 544,7 miljoen euro.

De drinkwatermaatschappijen krijgen die factuur doorgestuurd. Ze kunnen twee dingen doen. Ze kunnen op hun beurt die factuur doorsturen naar de consument, of ze kunnen een hogere dotatie vragen van de Vlaamse Regering. Die verhoogde werkingstoelage is er gekomen. Ze bedraagt alleen al voor dit jaar 31,5 miljoen euro, in 2014 wordt dat 32,2 miljoen euro. Bovenop de zuivere afbetaling van dat vreemd vermogen moet natuurlijk ook de Vlaamse overheid ook die 62,5 miljoen euro terugbetalen. Men is daarvoor immers gaan lenen. Voor alle duidelijkheid: de totale budgettaire kost van deze operatie bedraagt 607 miljoen euro, zijnde de verhoogde werkingstoelagen de komende jaren van 545 miljoen euro, en de schuldaflossing van het Vlaamse Gewest, 62,5 miljoen euro.

Dat betekent: 607 miljoen euro, afgezet tegen 333 miljoen euro. Deze begrotingsmaatregel kost uiteindelijk bijna dubbel zo veel als hij opbrengt. Het is een vestzak-broekzakoperatie, maar een bijzonder dure. Het is een 'sale-and-buyback' en de factuur blijft maar oplopen.

Minister, de verkopen zijn in 2010 en 2011 verantwoord door de Vlaamse Regering op basis van een bedrijfseconomische logica, geen ordinaire debudgettering dus. Minister Schauvliege stelt in antwoord op mijn schriftelijke vraag van 23 november 2012 dat ook de transactie 2013 past in eenzelfde bedrijfseconomische logica. Aquafin beheert de infrastructuur reeds, dus moet er logischerwijs ook maar de eigenaar van zijn. In theorie is dat misschien correct, hoewel ik eerlijk gezegd heel wat bedrijven ken die geen eigenaar zijn van de gronden waarop hun plants staan.

Goed, laten we zeggen dat er een bedrijfseconomische logica voor zou zijn, dan is het nog de vraag of die bedrijfseconomische logica 300 miljoen euro waard is. Als er wordt verwezen naar een bedrijfseconomische logica, moet de Vlaamse Regering aantonen dat de voordelen van deze transfer opwegen tegen de budgettaire lasten die worden gecreëerd. Op basis van welke elementen primeert voor de Vlaamse overheid het voordeel van die bedrijfseconomische logica op de nadelen van de hogere budgettaire kosten voor de Vlaamse begroting de komende jaren? Werd er een kosten-batenanalyse gedaan en zo ja, kunnen wij die zien? Of kunt u aantonen dat de voordelen voor de Vlaamse overheid en in het bijzonder Aquafin groter zijn dan wat uiteindelijk aan de Vlaamse belastingbetaler wordt gevraagd, namelijk 300 miljoen euro?

Minister, hoe evalueert u de budgettaire last voor de Vlaamse begroting in de periode 2010-2033 ten opzichte van die eenmalige transactie? Hoe rijmt u die transactie, waarbij een

budgettaire last van 607 miljoen euro wordt doorgeschoven naar de volgende jaren, regeringen – ik zou bijna zeggen: generatie –, met het streven naar een duurzaam begrotingsbeleid?

Gelet op het antwoord van minister Schauvliege op schriftelijke vraag 122, is mijn vraag hoe u de stelling van het Rekenhof evalueert dat de belastingbetaler door deze transactie in de periode 2010-2030 een tweede maal betaalt voor gronden waarvoor hij al heeft betaald, namelijk via zijn belastingen die destijds zijn doorgesluisd naar de VMM.

Tot slot, minister, zullen er in 2013 en in 2014, naast de aankondiging die u hebt gedaan, nog bijkomende gronden en installaties worden verkocht?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Voorzitter, ik ben een beetje verrast dat het thema plots weer opduikt, in de krant bedoel ik dan, nog voor de interpellatie. Dit is al twee jaar oud. Al bij elke begrotingsbespreking en -controle hebben we het hierover gehad. Het stond ook opnieuw in het verslag van het Rekenhof dat we enkele weken geleden hebben besproken. Ik heb er geen probleem mee dat de vraag opnieuw wordt gesteld, maar ik neem aan dat het antwoord dan ook niet zo veel zal verschillen. Dat laat ik uiteraard aan de minister.

Ik ben geen econoom, maar ik heb een drietal zaken ontdekt bij het lezen van het artikel in de krant, waarbij ik me vragen stelde omdat de redenering volgens mij puur economisch niet klopt.

Mijnheer Vereeck, u verwijst er zelf naar dat de Vlaamse Regering als reden voor deze operatie een bedrijfsmatige logica noemt, namelijk dat het beheer van infrastructuur samenvalt met de eigendom ervan. U zegt dat u dat niet begrijpt. Ik kan u een heel mooi voorbeeld geven: kijk maar eens wat er allemaal misloopt bij de NMBS. Daar zijn die zaken ook uit elkaar getrokken en dat leidt tot fouten, misvattingen, een verkeerd beheer, allerlei problemen. Ik denk dat we daarvan allemaal overtuigd zijn. Het is maar een voorbeeld om u tot nadenken aan te zetten.

Ik ben geen econoom, mijnheer Vereeck, u kunt mij als professor economie ongetwijfeld tegenspreken. De basisopleiding in de economie die ik heb gehad, heeft me wel duidelijk gemaakt dat een euro in 2033 niet dezelfde waarde heeft als een euro vandaag. Dat heb ik aan de universiteit geleerd van professor Heremans, met wie de voorzitter ook hoog oploopt. Als u daar zo'n simpel rekensommetje naast plaatst als we hebben gezien op de voorpagina van De Standaard, verwacht ik dat u daar als professor een uitleg aan zult geven of dat u toegeeft dat het intellectueel oneerlijk is. Die pure optelsom klopt niet, heb ik geleerd in mijn basisles economie.

In de krant ging het over 'sale-and-leaseback', nu hebt u dat 'sale-and-buyback' genoemd. *(Opmerkingen van de heer Lode Vereeck)*

Excuseer, maar ik begrijp in elk geval uw redenering niet in verband met de bedrijfseconomische uitleg van de regering. Het grote probleem is dat bij een 'sale-and-buyback' of 'sale-and-leaseback', wat dan ook, het beheer en de eigendom uit elkaar worden gehaald, in functie van de financiële opbrengst voor de begroting. U toont impliciet aan dat dat niet goed is. Deze Vlaamse Regering maakt net de omgekeerde beweging en zorgt ervoor dat beheer en eigendom samenvallen. U noemt dat dan foutief 'sale-and-buyback', wat het niet is en u zegt dat dat ook fout is. Zo spreekt u zichzelf tegen. Ofwel is het een goede zaak dat beheer en eigendom samenvallen, ofwel is het een goede zaak dat die twee uit elkaar worden gehaald.

Dat zijn mijn drie vragen en een algemene opmerking. Ik herhaal dat ik zelf geen econoom ben. Iedereen mag me gerust tegenspreken. Dit zijn echter de gaten die ik in de redenering heb gevonden. Ik vind het jammer dat dergelijke punten heel gemakkelijk worden overgenomen. Ik kan ook dergelijke optelsommetjes maken, dat is op zich geen probleem. Ik vind dat echter net iets te gemakkelijk. Wat meer kritiek zou niet misplaatst zijn geweest.

De voorzitter: Mijnheer Diependaele, u moet niet te vaak zeggen dat u geen econoom bent. Ik spreek al jaren over de Grondwet en over allerlei wetten. Ik ben nochtans geen jurist. Niemand hoeft zich te schamen voor wat hij vroeger heeft gedaan.

Ik weet niet of de heer Martens een econoom of een milieudeskundige is. De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, het is nog erger: ik ben een ingenieur. Die zijn er ook. Daar is trouwens vraag naar in het bedrijfsleven. Dat kan me misschien ooit nog van pas komen.

Ik zal het aan de minister overlaten de bedrijfseconomische logica te duiden. Ik kan me iets bij de woorden van de heer Diependaele voorstellen. Indien de exploitatie en de eigendom zich in dezelfde hand bevinden, heeft dat voordelen voor bepaalde zaken die los van het zuiveringsproces staan. Wat er nog bij kan komen kijken, is bijvoorbeeld de slibverwerking en dergelijke. Indien Aquafin daar op die terreinen in wil investeren, moet Aquafin eerst de toestemming van de grondeigenaar vragen. Indien Aquafin die gronden zelf in handen heeft, kan Aquafin daar zelf afgeleide activiteiten starten zonder eerst de eigenaar van de terreinen om toelating te vragen.

Voor de bedrijfsvoering kan het volgens mij beter zijn dat alle waterzuiveringsinstallaties en de terreinen waar ze zich bevinden, in handen zijn van een actor die door het Vlaamse Gewest als enige actor voor de bovengemeentelijke saneringsopdracht is aangeduid.

Indien het hier niet om zou draaien, zou het een zuivere debudgetteringsoperatie zijn. Dat heeft ook zijn voordelen. Laten we niet flauw doen. Debudgetteringen zijn van alle tijden. De Vlaamse Regering moet op dat vlak niet heiliger zijn dan de paus. Elke regering zet dergelijke operaties op het getouw.

Ik zou minister Muylers en minister Schauvliege willen vragen dat de bovengemeentelijke saneringsbijdragen die de consument door middel van de eengemaakte waterfactuur betaalt, naar de verdere uitbouw van onze waterzuiveringinfrastructuur gaat. Elke drinkwaterklant betaalt een gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringsbijdrage. Het zou jammer zijn deze bijdragen af te leiden om de bijkomende financieringskosten terug te betalen die Aquafin aangaat voor de aankoop van die gronden en van die installaties. Die kosten moeten door de jaarlijkse dotatie vanuit de algemene middelenbegroting aan de drinkwatermaatschappijen worden gedekt. Die kosten mogen niet langs de post van de bovengemeentelijke saneringsbijdragen op de consument worden verhaald. Dat zou een verkeerde aanwending van die middelen zijn.

We vragen van elke drinkwaterconsument saneringsbijdragen. Die middelen moeten naar de saneringsopdracht gaan. Die saneringsopdracht is immers nog niet klaar. We voldoen momenteel nog niet aan de kaderrichtlijn Water of aan de richtlijn betreffende de behandeling van het stedelijk afvalwater. Er moeten op dat vlak nog heel wat inspanningen worden geleverd.

Ik stel vast dat verschillende steden en gemeenten ook tot eenzelfde operatie, de verkoop van de zuiveringsinfrastructuur of de aanhorigheden, overgaan. Heel wat steden en gemeenten hebben het beheer en het eigendomsrecht van de rioleringsnetten aan riooloperatoren overgedragen.

Wat het beheer betreft, valt hier veel voor te zeggen. Multi-utilitybedrijven als Infracore of RIANT en drinkwatermaatschappijen die een rioolafdeling hebben opgebouwd, beschikken vaak over veel meer expertise. Ze kunnen ook gebruik maken van een zeker schaalvoordeel door het beheer voor verschillende gemeenten op zich te nemen.

We zien echter dat veel gemeenten plots een cash-out krijgen voor de infrastructuur die ze bij een riooloperator inbrengen. Ze krijgen dit door middel van aandelen of van dividenden terugbetaald. Ik wil er opnieuw voor pleiten de gemeentelijke saneringsbijdragen niet in

dergelijke financiële constructies te laten opgaan. Ik vind niet dat de consument met zijn gemeentelijke saneringsbijdrage dubbel moet betalen om een financiële constructie terug te betalen die ervoor zorgt dat een gemeente of een stad aanvankelijk een boel geld krijgt zonder daarvoor de eigen saneringstaak of de eigen taak op het vlak van de uitbouw van het rioleringsnet verder ter harte te moeten nemen.

We moeten erover waken dat de gelden die de consument binnen het Vlaamse Gewest als gemeentelijke saneringsbijdrage betaalt, exclusief voor de verdere uitbouw van het rioleringsnet worden aangewend. Die middelen moeten niet worden aangewend voor de terugbetaling van een of andere financiële constructie.

De voorzitter: Dan geef ik nu het woord aan een historicus. De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, we moeten ernstig zijn. Dit was geen economische operatie. Voor zover ik weet, was Aquafin geen vragende partij om hierin te worden betrokken. Dit was een zuivere begrotingsoperatie. Door middel van deze ESR-8-gekwalificeerde operatie is het mogelijk gebleken budgettaire winsten te genereren.

Ik wil duidelijk zijn. Dit is een verhaal van alle tijden. Ik ben ooit door de voorzitter van deze commissie neergeknuppeld voor een operatie die hier niet eens aan kon tippen. De geschiedenis heeft haar rechten.

De voorzitter: Mijnheer Van Mechelen, u behoort blijkbaar tot mijn slachtoffers.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, als een goede historicus wacht ik op uw repliek om uw rechtlijnigheid te kunnen appreciëren.

We moeten evenwel duidelijk zijn. Is dit nu al dan niet een probleem? Eigenlijk zou het geen probleem zijn indien een dergelijke operatie zou worden opgezet om eenmalige ontvangsten te genereren die dan exclusief voor eenmalige uitgaven worden aangewend. Op die manier wordt een dynamiek gecreëerd die uiteindelijk economische gevolgen kan hebben. Dat valt in een periode van laagconjunctuur absoluut te rechtvaardigen.

Het probleem is natuurlijk dat tegenover eenmalige ontvangsten recurrente uitgaven staan. Dat is de kritiek die we straks allicht voor de derde keer van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) zullen mogen horen.

Het jaar nadien heeft een dergelijke operatie een dubbel begrotingseffect. De eenmalige ontvangsten vallen weg en de recurrente uitgaven blijven stijgen. Hierdoor wordt het structureel begrotingstekort groter.

De operatie op zich is een regeringsbeslissing. Of ze verstandig is, zal op het einde van de rit uitgerekend moeten worden, maar ze geeft u wel een zeker begrotingscomfort. Dat begrotingscomfort is echter erg bedrieglijk. En dat is probleem van heel deze operatie: de regering komt zichzelf tegen.

In 2009 zijn we door een heel moeilijk begrotingsjaar gegaan vanwege de economische crisis, en toen moesten we alle zeilen bijzetten, maar daarna waren we stilaan toch in een rustiger zone terechtgekomen. En toch laat men na om structurele maatregelen te treffen, die kunnen zorgen voor een structureel evenwicht op langere termijn. Je kunt dat eventueel compenseren met het aanleggen van provisies, die voorkomen dat men in een soort stop-and-gobeleid komt, maar als naast die eenmalige ontvangsten recurrente uitgaven komen en alle provisies worden afgebouwd, waardoor het structurele evenwicht eigenlijk een technisch evenwicht wordt, waarbij de uitgaven sneller stijgen dan de ontvangsten, dan kom je op een goede dag jezelf tegen. En daar stevenen we nu stilaan op af.

Tot slot denk ik niet, mijnheer Martens, dat u goed geplaatst bent om aan deze commissie les te geven over de verkoop van rioleringsnetwerken. De decretale ingreep die we gedaan hebben om het weinig fraaie dossier van Dendermonde-Sint-Niklaas-Hamme op te lossen, is

absoluut geen voorbeeld van hoe een lokaal bestuur verstandig met zijn uitgaven en ontvangsten moet omgaan.

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Ik ben altijd verwonderd over en heb soms zelfs enige bewondering voor de creativiteit waarmee men erin slaagt om eenmalige inkomsten te verwerven. Het lijkt mij echter duidelijk dat het voornaamste doel van deze operatie was om inkomsten te verwerven, en niet zozeer om de gronden te laten aansluiten bij degene die activiteiten op die gronden verricht.

Er zijn tal van voorbeelden van organismen of bedrijven die niet beschikken over de infrastructuur waar ze hun activiteiten ontplooiën en die toch zeer winstgevend zijn. Mij lijkt het dus zeer verwonderlijk dat dat nu het uitgangspunt van deze regering zou zijn om die gronden te laten aankopen door Aquafin. Ik kijk hoopvol uit naar het antwoord van de minister. Misschien overtuigt hij mij van het tegendeel.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Mijnheer Vereeck, laat mij beginnen door te stellen dat ik het niet eens ben met de analyse die u maakt over de totale financieringslast van de verkoop van gronden en rioolwaterzuiveringsinstallaties van Aquafin, en zeker niet met het feit dat die 607 miljoen euro als kostprijs zou hebben.

We moeten intellectueel eerlijk zijn en de verschillende aspecten analyseren. Ik zeg daarmee niet dat u dat niet bent, mijnheer Vereeck, maar u gooit de facturaties voor de investeringskosten, de rentelasten, de terugbetaling van aangegane schulden naar aanleiding van een kapitaalsverhoging en de vergoeding voor de inbreng van eigen middelen van Aquafin een beetje op een hoopje. We moeten die zaken eens apart bekijken.

U vraagt of er een kosten-batenanalyse is voorafgegaan aan de voornoemde transactie en de bedrijfseconomische logica die erachter zit. In het kader van een duurzaam financieel beleid is bij de regeringsformatie het hoofdstuk Aquafin uitvoerig besproken. De verkopen moeten het gaandeweg ontstane kluwen tussen de activa van Aquafin en die van de VMM eindelijk ontwarren. De bedoeling van de transacties is ervoor te zorgen dat de activa worden overgedragen naar de instantie die er via haar eigen activiteiten voor verantwoordelijk is. De bedrijfslogica zit daar dus ten volle achter.

U stelt dat de operatie enorm veel geld heeft gekost. De lasten voor de Vlaamse samenleving zijn echter zeer beperkt. De vraag die men moet stellen, is of er via deze transactie budgettaire lekken naar de buitenwereld ontstaan, alle andere parameters van de begroting buiten beschouwing gelaten. Het volstaat om de elementen van de 607 miljoen euro die u naar voren schuift, grondig te analyseren.

Vooreerst dient er rekening te worden gehouden met de eenmalige inkomsten van 395 miljoen euro, waar u in uw optelsom abstractie van maakt. De facturaties voor de investeringskosten, die aangerekend worden door Aquafin, komen overeen met het vreemd vermogen dat Aquafin voor die transactie aangaat. Conform de beheersovereenkomst zullen de desbetreffende Aquafinactiva voor nul euro en schuldenvrij aan de Vlaamse overheid toekomen bij stopzetting van haar activiteiten. Op zich is er dan ook geen meerkost ten aanzien van de eenmalige inkomsten.

Wat de rentelasten betreft, wil ik u herinneren aan wat u zelf hebt gezegd op 14 december 2011: “[...] dat Aquafin dat geld is moeten gaan lenen en dat daarop forse intresten worden betaald, intresten die hoger zijn dan wat de Vlaamse Regering op datzelfde bedrag zou moeten betalen.” Ik volg uw redenering, mijnheer Vereeck. Als we het gaan vergelijken, moeten we kijken naar de rentelasten uit de transactie, en die vergelijken met de marges indien de Vlaamse overheid de bedragen had moeten ophoesten, de overige parameters buiten beschouwing gelaten.

We komen echter, in tegenstelling tot wat u toen beweerde, tot de vaststelling dat Aquafin dezelfde rating heeft als de Vlaamse overheid en dus ook leent op notoriteit van de Vlaamse overheid. Er zijn bijgevolg in de praktijk nagenoeg geen verschillen in rentemarges tussen Aquafin en de overheid. Als je dat mee in de beschouwing neemt, moet je, mutatis mutandis, ook beseffen dat er geen enkele meerkost is in rentelasten wat betreft de financiering van de kapitaalsverhoging aangezien die door de Vlaamse overheid zelf werd verzorgd. De uitgave voor de hoofdsom van de kapitaalsverhoging in 2010 en 2011, in totaal 62,5 miljoen euro, zal worden gecompenseerd op het moment van uittreding uit het kapitaal. Het is mij dan ook een raadsel hoe u er nu bij komt de kapitaalsverhoging als een kost aan te rekenen.

Voor het beschikbaar stellen van een dividend op het eigen vermogen rekent Aquafin een vergoeding aan die wordt doorgerekend aan de drinkwatermaatschappijen en waarvoor de Vlaamse overheid finaal instaat. Het is echter zo dat deze vergoeding via het dividend dat de VMH uitkeert aan de Vlaamse overheid, in principe integraal wordt gerecupereerd als ontvangst van het Minafonds. Ook daar is er geen meerkost.

Ten slotte dient wel voor de volledigheid opgemerkt dat de kosten om de transactie uit te voeren 125.000 euro bedragen.

In globo kan ik dus stellen dat er slechts geringe kosten gepaard gaan met de verkopen van infrastructuur van de VMM aan Aquafin. De voordelen wegen dan ook, wat mij betreft, zwaarder dan de nadelen. Verder kan ik ook vanuit het voorgaande zeer kort zijn wat betreft uw opmerking dat de Vlaamse belastingbetaler twee keer voor deze gronden zou betalen. Dat is niet het geval. Het gaat hier om een transactie waarbij er eindelijk eenduidigheid komt in het financiële beheer van de activa met betrekking tot de waterzuivering. Dat wordt verkregen met maar een heel beperkte kost. Op de vraag of er nog andere aankopen zijn voorzien in 2013 en 2014 heeft minister Schauvliege u al gemeld dat er nog geen beslissing genomen is met betrekking tot de timing voor eventuele bijkomende verkopen van VMM-gronden aan Aquafin.

De transactie van 2013 is er gekomen op vraag en bij brief van Aquafin aan de VMM om bijkomende gronden te verkopen.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Ik zal proberen om ook in te gaan op de commentaren van de heer Diependaele.

Ik begin met de bedrijfseconomische logica. In theorie kan het in handen hebben van de eigendom soms een voordeel zijn, maar meer dan theorie is dat niet. Als je zegt dat je alles in eigen handen moet hebben, zou er bij manier van spreken geen enkel bedrijf zijn – we spreken over bedrijfseconomische logica – dat zou huren of leasen. Dan zouden we al onze panden in eigendom moeten hebben. Dat is absurd. Integendeel zelfs, in bepaalde gevallen is, volgens de logica van de bedrijfseconomie, een leasing of een huur veel interessanter dan het in eigen beheer hebben. (*Opmerkingen van minister Philippe Muyters*)

Ook van grond, natuurlijk. Het Office Center is daarvan het mooiste voorbeeld.

U vraagt om de bedrijfseconomische logica toe te passen op een operatie van de overheid. De Vlaamse belastingbetaler was eigenaar via de VMM en is binnen Aquafin, via de 100 procent aandelen van de VMH, nog altijd 100 procent aandeelhouder van die gronden. Wat betreft de eigendom, die in handen is van de belastingbetaler, is er geen enkel voordeel. Er gebeurt hier een verschuiving die hem ontzettend veel geld kost. Dan hebben we het natuurlijk over de afbetalingsschema's op die lening.

Mijnheer Diependaele, er zijn twee manieren om het te zien. Als u zegt dat u een euro van volgend jaar niet kunt vergelijken met een euro van nu, hebt u een punt. U kunt ook een euro van 2033 niet vergelijken met een euro van nu. Maar ik weet niet of u een huis bezit. Dan gaat u een bedrag lenen van, laat ons zeggen, 100.000 euro. Vervolgens ziet u wat u de

volgende jaren allemaal aan kapitaal en rente moet afbetalen. En dan staat daar, als u dat op die afbetalingstabel bekijkt, 250.000 euro. Ik noem zomaar iets. Het kan zijn dat u het bedrag dat u binnen zoveel jaar moet terugbetalen ‘peanuts’ vindt, als u dat vergelijkt met de inflatie. Ik denk niet dat u dat doet. U vergelijkt natuurlijk in eerste instantie met wat u leent, 100.000 euro. Als u mij komt vertellen dat de afbetaling aan de bank u niets kost, chapeau! Maar zelfs al zou u verdisconteren, dan nog moet u rekenen dat u gemiddeld over die twintig jaar aan een afbetaling komt van 607 miljoen euro. Het laatste jaar is het 67 procent, dit jaar 100 procent. Laten we dus afronden op ongeveer 80 procent, dat is een dikke 500 miljoen euro. U verdisconteert dat naar 2012. Dat is nog een dikke 170 miljoen euro.

De heer Matthias Diependaele: Er is ook al 400 miljoen euro opbrengst geweest.

De heer Lode Vereeck: Dat wordt niet ontkend. Ik had het daarnet over de bruto-opbrengsten en de brutokosten. Die moet u natuurlijk van elkaar aftrekken om te weten wat dat kost.

De reden waarom je kunt spreken van die volledige kost, is dat je dat voor de tweede keer betaalt aan een dubbele prijs.

Hier moet worden aangetoond dat die rente, al dan niet verdisconteerd, aanleiding geeft tot activiteiten waarnaar ook de heer Martens verwijst, activiteiten die blijkbaar in het verleden niet mogelijk zouden zijn geweest of die moeilijk zouden hebben gelegen. Het zou blijkbaar moeilijk zijn voor Aquafin om de telefoon te nemen en aan de VMM te vragen: “Wij zouden graag dit doen, blijkbaar zit dat daar volledig geblokkeerd, en dankzij de overdracht van die gronden gaat dat allemaal wel lukken.” Ik betwijfel dat. We hebben daarnet al van de heer Van Mechelen gehoord dat Aquafin geen vragende partij is. Minister, u zegt dat Aquafin wel vragende partij is. Persoonlijk denk ik dat het allemaal overheidsorganisaties zijn en dat dat mogelijk moet zijn. Maar wat ik vooral wil, is dat men mij met een kosten-batenanalyse aantoont dat er voordelen zijn die er inderdaad toe leiden dat het aangaan en afbetalen van die lening de moeite waard was omdat men beslissingen kon nemen die men daarvoor niet kon nemen. Ik heb geen enkel antwoord gekregen, behalve dan dat u erover hebt gebabbeld tijdens de regeringsformatie. Het feit dat u zegt dat er een bedrijfseconomische logica is, betekent nog niet dat er een is.

Ik zal u aantonen waarom het louter een budgettaire truc was. Op het moment dat bekend werd dat de kapitaalsverhoging niet ESR-neutraal is en zal worden meegenomen, schiet de Vlaamse Regering natuurlijk in een kramp. Men had immers eerst in 100 miljoen euro kapitaalsverhoging voorzien, gespreid over twee keer 50 miljoen euro. Maar dan gaat men op de rem staan en na een eerste keer 50 miljoen euro wordt het 12,5 miljoen euro. Want als men nog eens 50 miljoen euro neemt, komt dat mee in de begroting. Op dat moment gaat men plots de waarde van die gronden herberekenen. Toeval of niet, die gronden verhogen met een waarde van 12,5 miljoen euro! Dat had men dus blijkbaar niet gezien, tot men in die begrotingstechnische problemen was terechtgekomen. Toeval of niet? U kunt met mij veel spelletjes spelen, maar dat geloof ik eerlijk gezegd niet.

De Vlaamse overheid, de VMM, heeft die gronden aangekocht met belastinggeld. U kunt er gewoon niet omheen dat de Vlaamse belastingbetaler via de verhoogde dotatie een tweede keer betaalt. Dat is absoluut absurd.

Dit is een budgettaire truc met een zeer hoge kost, al dan niet verdisconteerd. Ik herhaal nogmaals dat, als u mij zegt dat ik helemaal moet verdisconteren, mijn vraag aan u is of u het idee hebt dat een lening bij de bank voor uw huis u veel kost of niet. Als dat wel zo is, dan is het duidelijk dat er, naast het feit dat u eigenaar bent van dat huis, verdorie een grote kost is. En in dit geval was u al eigenaar. Maar u moet intern nog eens verkopen, en u moet nog eens opnieuw gaan lenen. Puur voor een interne transactie.

De totale netto-opbrengst bedraagt inderdaad 333 miljoen euro. Dat steek ik niet weg, dat is het verschil tussen die twee. Laat dat nu ook toevallig het totale bedrag zijn dat Aquafin dient

te ontlenen om de aankoop van VMM-gronden te kunnen financieren. Het gaat dus om een loutere debudgettering. Ik was er inderdaad van overtuigd, minister, dat Aquafin aan een andere rentevoet leent dan de Vlaamse overheid. U hebt de woorden ‘in principe nagenoeg’ gezegd. Het zou ‘in principe nagenoeg’ aan dezelfde rentevoet zijn. (*Opmerkingen van minister Philippe Muylers*)

Dezelfde quotering, maar is het dan dezelfde rentevoet? Mocht die lening van Aquafin bij de banken duurder zijn dan wat de Vlaamse Regering kan lenen, zeg ik u dat het bedrag dat Aquafin is gaan lenen precies de netto-opbrengst is. Dan zou het in het voordeel zijn van de belastingbetaler dat u dat geld was gaan lenen. We zullen dat verder onderzoeken.

Ik blijf erbij dat deze transactie kortzichtig is en onverantwoord, omdat ik geen enkel cijfer of berekende parameter heb waaruit blijkt dat die zogenaamde bedrijfseconomische logica ook tot voordelen zou hebben geleid in de bedrijfsvoering, die het de moeite waard maken om de belastingbetaler hiervoor zo veel geld te laten betalen.

Inderdaad, mijnheer Diependaele, u hebt het over een ‘sale-and-leaseback’. Dit is een ‘sale-and-buyback’. Mocht dit gebeuren in het federale parlement, zou vooral uw partij tegen het plafond gaan.

Minister Philippe Muylers: Wat uw voorbeeld van het huis betreft, mijnheer Vereeck, bent u ook wel zo eerlijk om toe te geven dat, als je na twintig jaar je huis van 100.000 euro verkoopt, je dat gewoonlijk aan een hogere prijs kunt doen, hè.

De heer Lode Vereeck: Bent u van plan om de gronden weer te verkopen?

Minister Philippe Muylers: Als je 21 jaar verdisconteert aan 1,02 of dus aan 2 procent per jaar, zit je aan 65 euro binnen 21 jaar, maar misschien hebt u andere rekeningen. De eerlijkheid heeft ook haar aspecten.

De heer Lode Vereeck: Dat geldt enkel voor het twintigste jaar, minister.

De voorzitter: Hierop zullen we voorlopig niet meer terugkomen, maar op termijn vermoedelijk wel, omdat de heer Vereeck nog altijd niet overtuigd is. De heer Tack blijkbaar wel.

De heer Erik Tack: Ik heb, tenzij ik niet goed heb geluisterd, absoluut geen enkel argument gehoord dat de bedrijfseconomische meerwaarde van die verkoop aantoonde. De minister stelt dat zo, maar ik heb niet gehoord waarom dat een meerwaarde heeft. Blijkbaar is dat een axioma of een dogma.

Minister Philippe Muylers: Waarom niemand graag huurt, begrijpt u ook niet.

De voorzitter: De heer van Rouveroij heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroij: Heel kort over de bedrijfseconomische logica. Ik ben jarenlang voorzitter geweest van het Gentse Havenbedrijf, dat 4500 hectare omvat. Het grootste deel van die terreinen en watervlakken is eigendom van het havenbedrijf zelf. Dat geldt ook voor Antwerpen. Het Havendecreet en het jarenlange havenbeleid van de Vlaamse Regering zetten de havenbedrijven ertoe aan om gronden in eigendom te houden en degene die niet in eigendom zijn te verwerven, om vervolgens via concessies een ‘return on investment’ te genereren, voor kaai-infrastructuren, dokken en sluizen.

Dat motief is hier niet voorhanden, maar het bewijst wel, minister, dat bijvoorbeeld bedrijven als Volvo, een van de grootste werkgevers in Vlaanderen, draaien op gronden die eigendom zijn van het Gentse Havenbedrijf. Zij zijn geen eigenaar van die gronden. Er is dus geen wetmatigheid, al zeker niet in een havencontext, dat de eigenaar van de installaties ook de eigenaar moet zijn van de gronden. Het is volgens de ‘landlord’-principe vandaag bon ton om dat juist niet te doen.

Minister Philippe Muylers: Mijnheer van Rouveroij, mag ik vragen of Volvo ook op machines werkt van de overheid?

De heer Sas van Rouveroij: Nee, nee, nee, het gaat over grond, hè.

Minister Philippe Muylers: De waterzuiveringsmaatschappijen zijn ook een element.

De heer Sas van Rouveroij: Ik heb het enkel over de gronden, niet over de installaties.

Minister Philippe Muylers: Hier gaat het over de gronden en de installaties.

De heer Sas van Rouveroij: Dat weet ik, er is een onderscheid.

Minister Philippe Muylers: Dat is gewoon een puntje. Als ik moet exploiteren op de installaties van een ander, is dat toch wel heel anders dan werken met mijn eigen installaties. Ik veronderstel dat dat bij Volvo ook zo is.

De heer Sas van Rouveroij: Dat vind ik, eerlijk gezegd, een ongepast antwoord. Ik maak mijn bemerking over de terreinen. Ik vraag dat u, minister, zo intellectueel eerlijk bent om een onderscheid te maken in uw bedrijfseconomische logica tussen installaties en gronden. U zegt het altijd in één adem. Ik zeg u nogmaals dat de allergrootste bedrijven in onze economische poorten vandaag investeren op gronden eigendom van de havenbedrijven.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter?

De voorzitter: Nee, u hebt het laatste woord gehad. Alles is gezegd.

De heer Lode Vereeck: Bij NedCar in Born worden auto's gemaakt, Mitsubishi en Mercedes, op gronden en installaties die geen eigendom zijn van de exploitant.

De heer Erik Tack: Voorzitter, de discussie kan gemakkelijk worden gesloten als de minister kan aantonen wat er in de toekomst mogelijk zal zijn dat in het verleden onmogelijk was. Of blijkbaar komen de VMM en Aquafin zo slecht overeen dat het zo moeilijk exploiteerbaar was. Kunt u het onderscheid maken tussen de toekomst en het verleden, minister? Dan kennen we de meerwaarde.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

■